

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการเลี้ยงสุกรขุนประเภทมีสัญญาผูกพันกับการเลี้ยงแบบอิสระของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ผู้วิจัยได้รวบรวมหลักการและการดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชนและแบบอิสระ ตลอดจนผลวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

1. นโยบายและแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรในโครงการภายใต้ระบบตลาดข้อตกลง
2. การจัดการการเลี้ยงสุกรขุน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบายและแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรในโครงการภายใต้ระบบตลาดข้อตกลง

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักได้ต่อไปอย่างมั่นคงในอนาคต
3. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความสามารถทางด้านเทคนิควิชาการใหม่ๆ ในการผลิต
4. เพื่อสร้างเป้าหมายและผลิตสินค้าที่มีคุณภาพให้เพียงพอกับความต้องการของตลาดผู้บริโภค และเป็นการพัฒนาการเลี้ยงสุกรให้เป็นระบบเกษตรอุตสาหกรรม
5. เพื่อเป็นการส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลในการลดปัญหาการว่างงาน และการกระจายรายได้มาสู่พี่น้องเกษตรกรในชนบท
6. เพื่อพัฒนาแหล่งที่ดินสำหรับการเพาะปลูก ให้มีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการใช้มูลสุกรที่ได้จากการเลี้ยงสุกร และยังเป็นการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่มีอยู่ ให้มีผลตอบแทนสูงสุดในการดำเนินธุรกิจการเกษตร
7. เพื่อให้สถาบันการเงินได้มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกษตรกรมีอาชีพทางการเกษตร และมีรายได้ที่มั่นคงสม่ำเสมอตลอดทั้งปี ตามนโยบายของหน่วยงานสินเชื่อเพื่อการเกษตร
8. เพื่อช่วยให้บรรยากาศในการลงทุนภายในประเทศแจ่มใส และมั่นคงยิ่งขึ้น

คุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการภายใต้ระบบตลาดข้อตกลง

1. มีที่ดินเป็นของตนเองขนาดเพียงพอ และเหมาะสมที่จะเลี้ยงสุกรตามแบบที่กำหนด มีถนน รถบรรทุก และสัตว์เข้า-ออกได้ตลอดปี
 2. สามารถสร้างโรงเรือนเลี้ยงสุกรตามแบบที่บริษัทกำหนด
 3. เป็นผู้มี ความซื่อสัตย์ และขยันหมั่นเพียร
 4. มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของบริษัท
- การดำเนินงานตามโครงการ**

1. เกษตรกรหรือสมาชิกโครงการ มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้
 - มีที่ดินเป็นของตนเองในขนาดเพียงพอและเหมาะสมในด้านวิชาการ มีไฟฟ้าและการคมนาคมสะดวก
 - ต้องลงทุนก่อสร้างโรงเรือนและอุปกรณ์การเลี้ยงที่ถูกต้องซึ่งเป็นทรัพย์สินของเกษตรกร จัดหาแรงงานที่มีประสิทธิภาพในการเตรียมเล้า การดูแลเลี้ยงสุกร ทำวัคซีน และจับสุกรออกให้เพียงพอต่อการเลี้ยงสุกรตามโครงการ
 - ดูแลทรัพย์สินของบริษัท ในเรื่องของสุกร อาหารสัตว์ ยาสัตว์ และวัคซีนป้องกันโรคให้เปรียบเสมือนทรัพย์สินของตนเอง
 - ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของบริษัท ที่เข้าไปช่วยเหลือทางด้านวิชาการและการจัดการอย่างเคร่งครัด
 - มีพื้นที่อยู่ในเป้าหมายของบริษัท และมีการคมนาคม สามารถเข้า-ออกได้สะดวกทุกฤดูกาล
 - ต้องไม่นำสัตว์เลี้ยงอื่นเช่น เป็ด ไก่ โค ฯลฯ มาเลี้ยงในบริเวณเดียวกัน หรือสถานที่ใกล้เคียงกับการเลี้ยงสุกรของบริษัท ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันโรคระบาด
 - มีเงินลงทุนในการก่อสร้างโรงเรือน หรือมีหลักทรัพย์เพียงพอในการตั้งประกันการกู้ยืมเงินสินเชื่อ หรือจากสถาบันการเงิน
2. ฝ่ายบริษัทมีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้
 - กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานตามโครงการ
 - จัดทำโครงการและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาาร่วมกันสถานที่เกี่ยวข้อง
 - วางผังฟาร์มและออกแบบแปลนโรงเรือนมาตรฐานที่ใช้ในการเลี้ยง รวมทั้งการควบคุมการก่อสร้างโรงเรือนให้ได้มาตรฐาน

- บริษัทจะลงทุนในด้านเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมด พร้อมทั้งพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ ยาสัตว์ และวัคซีนป้องกันโรคระบาด โดยที่เกษตรกรไม่ต้องรับภาระเงินทุนหมุนเวียนดังกล่าวในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ
 - จัดเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของบริษัทออกไปแนะนำ และส่งเสริมบริการความรู้ ด้านการจัดการ ด้านวิชาการ การเลี้ยงสุกร ตลอดจนการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการเลี้ยงสุกรมาแนะนำให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องโดยไม่คิดค่าบริการ
 - ควบคุมโปรแกรมเข้าสุกร การจัดสุกรให้แก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี
 - ควบคุมการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
 - การจ่ายเงินรายได้ของเกษตรกรตามความสามารถ และระเบียบการจ่ายผลตอบแทนให้แก่เกษตรกรในโครงการ
 - ควบคุมการเบิกจ่ายเงินของเกษตรกรให้ตรงกับค่าใช้จ่ายจริงกับสถาบันการเงิน
3. สถาบันการเงินที่สนับสนุนโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสุกร มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้
- พิจารณาตัวเกษตรกรร่วมกับบริษัท เพื่อคัดเลือกและปล่อยสินเชื่อเงินกู้ระยะยาว สำหรับการก่อสร้างโรงเรือนและอุปกรณ์การเลี้ยงสุกร
 - จัดส่งเจ้าหน้าที่สินเชื่อเกษตรกร ในการติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกร
 - หนี้ย่่นจะจัดสรรรายได้ของเกษตรกรที่ได้รับจากบริษัท เพื่อช่่นชำระหนี้โดยเหมาะสมและเป็นไปตามเป้าหมายตามแผนการคืนเงินทุน (ฝ่ายส่งเสริมบริษัท กรุงเทพฯ อาหารสัตว์ จำกัด, 2542)

รายละเอียดโครงการ

1. ขนาดโรงเรือน กว้าง 8.00 × 96.00 เมตร
2. พื้นคอนกรีต หนา 7.00 × 10.00 เซนติเมตร
3. หลังคา โครงเหล็กหรือไม้ มุงกระเบื้องหรือสังกะสี
4. จำนวนสุกรขุน 400-500 ตัว
5. น้ำหนักสุกรเฉลี่ยเข้า 20-25 กิโลกรัม
6. น้ำหนักสุกรขุนขายเฉลี่ย 90-95 กิโลกรัม

การจ่ายผลตอบแทน

1. เงินรายได้จากน้ำหนักส่วนเพิ่มจากการเลี้ยงจนถึงขาย ให้ค่าจ้างเลี้ยง กิโลกรัมละ 1.50 บาท
2. รางวัลอัตราการแลกเนื้อ (FCR)

$$\text{อัตราการแลกเนื้อ (FCR)} = \frac{\text{น้ำหนักอาหารรับเข้า} - \text{น้ำหนักอาหารรับคืน}}{\text{(น้ำหนักสุกรขุน+น้ำหนักสุกรคัดทิ้ง)-น้ำหนัก สุกรเข้าเลี้ยง}}$$

- 2.1 กรณีทำอัตราแลกเนื้อได้เท่ากับหรือดีกว่าที่บริษัทกำหนด จะได้รับรางวัลอีก 0.20 บาทต่อกิโลกรัมน้ำหนักที่เพิ่มจากการเลี้ยงทันที
- 2.2 กรณีทำอัตราแลกเนื้อดีกว่าที่กำหนด จะได้รับรางวัลเพิ่มอีกดังนี้

อัตราการแลกเนื้อดีกว่ามาตรฐาน	รางวัล (บาทต่อกิโลกรัมน้ำหนักที่เพิ่มจากการเลี้ยง)
0.01	0.03
0.02	0.06
0.03	0.09
0.04	0.12
0.05	0.15
0.06	0.18
0.07	0.21
0.08	0.24
0.09	0.27
0.10	0.30

(ที่มา : ฝ่ายส่งเสริม บริษัทเบทาโกรภาคเหนือ เกษตรอุตสาหกรรมจำกัด, 2542)

การจัดการการเลี้ยงสุกรขุน

1. การจัดการเล้าอนุบาล

การล้างทำความสะอาด

- มีขั้นตอนการล้างทำความสะอาดเหมือนในห้องคลอด เพียงแต่ลักษณะของคอกแตกต่างกันหลังจากล้างเรียบร้อยแล้วให้ฆ่าเชื้อ เพื่อรอรับลูกสุกรที่จะนำเข้ามา
- ก่อนการล้างจะต้องนำเศษอาหารที่ตกค้างในรางอาหารออกให้หมดเสียก่อน
- หากมีคอกสุกรชำรุด จะต้องซ่อมแก้ไขก่อนนำสุกรเข้า

การนำสุกรเข้าเล้าอนุบาล

- เมื่อนำลูกสุกรเข้าคอกอนุบาลให้ทำการตรวจเช็ครุ่น จำนวน ว่ามีความถูกต้องตรงกับที่แจ้งจากเล้าคลอดหรือไม่
- ศึกษขนาดเท่ากันหรือใกล้เคียงกันพร้อมกับแยกเพศผู้-เพศเมียให้อยู่ในคอกเดียวกันตามความถูกต้องของจำนวนที่กำหนดไว้
- ตรวจเช็กลูกสุกรที่มีปัญหาต่างๆ เช่น ไล่เลื้อน ทองแดง สุกรที่ยังไม่ตอน ขาเจ็บ ฯลฯ ให้อยู่ในคอกเดียวกัน เพื่อสะดวกในการจัดการต่อไป
- ควรชั่งน้ำหนัก เมื่อสุกรมีอายุครบกำหนดชั่งน้ำหนัก
- สรุปข้อมูลและรายงานจำนวนสุกรที่ปกติและผิดปกติที่มีความเสียหายในชุดนั้นๆ ให้แน่นอนอีกครั้ง

2. การดูแลสุขภาพของลูกสุกร

ในส่วนของเล้าอนุบาลเรื่องความอบอุ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ถ้าหากลูกสุกรได้รับความอบอุ่นหรืออุณหภูมิในโรงเรือนร้อนหรือหนาวเกินไป ก็เป็นส่วนประกอบชักจูงไปทำให้ลูกสุกรป่วยหรือไม่สบายได้ อุณหภูมิที่พอเหมาะควรจะอยู่ในระยะ 27-28 องศาเซลเซียส เนื่องจากเล้าอนุบาลเป็นเล้าที่รองรับลูกสุกรที่หย่านมจากแม่ใหม่ๆ ดังนั้นความอบอุ่นที่ลูกสุกรเคยได้รับในช่วงที่อยู่กับแม่ พอมาอยู่เล้าอนุบาลอุณหภูมิของเล้าหรือคอกใหม่เปลี่ยนแปลงไป กว่าลูกสุกรจะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ก็กินเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ ถ้าตัวไหนที่แข็งแรงมีภูมิต้านทานพอก็จะไม่แสดงอาการป่วย ถ้าตัวไหนอ่อนแอมาแล้วก็จะแสดงอาการป่วยให้เห็น เช่น ถ้าหนาวจัดลูกสุกรจะซีไหลด ร่างกายขาดน้ำ โรคปอดจะเข้าแทรกทำให้ลูกสุกรแคระแกรน เลี้ยงไม่โต ดังนั้นจึงเน้นความอบอุ่นให้ลูกสุกร จะทำได้โดย

- ก่อนลูกสุกรหย่านมจะย้ายเข้ามาควรดูแลเรื่องผ้าม่าน โดยปิดให้มีทิศทางด้านข้างหัวและท้ายคอก อย่าให้ลมโกรกในระยะ 3-5 วันแรกโดยเฉพาะในเวลากลางคืน ถ้าอากาศร้อนจัดในเวลากลางวันควรริบเปิดให้ลมผ่านมาได้ หลังจากนั้นไปแล้วค่อยๆ ปลดปล่อยให้ลูกสุกรอยู่ในสภาพธรรมดาเพื่อให้ต้านทานกับธรรมชาติได้
- ควรริบปิดผ้าม่านกันคอกในช่วงสภาพอากาศหนาว ลมแรง หรือทำการกักไฟจะช่วยลดปัญหาหรือเปอร์เซ็นต์การป่วยให้น้อยลง
- ดูแลเรื่องน้ำเรื่องอาหารให้เพียงพอกับความต้องการของลูกสุกร เพราะถ้าหากขาดน้ำขาดอาหารจะทำให้ลูกสุกรแคระแกรน

- ปกติอุณหภูมิในเมืองไทยส่วนใหญ่ค่อนข้างร้อน ฉะนั้นคาดว่าความอบอุ่นนั้นเพียงพอที่ลูกสุกรได้รับ แต่จะเป็นปัญหาเฉพาะในช่วงอากาศแปรปรวนและลมโกรกแรง แต่ถ้าลูกสุกรได้รับอาหารที่มีโปรตีนและพลังงานสูงก็จะช่วยได้มาก

3. การปฏิบัติรักษาเมื่อลูกสุกรป่วย

เมื่อตรวจพบว่าลูกสุกรป่วย หรือแสดงอาการผิดปกติไปให้ดำเนินการดังนี้

- ต้องพยายามรักษาลูกสุกรในระยะแรกของการป่วย จะทำให้การรักษาได้ผลดีขึ้น
- ต้องแยกลูกสุกรที่ป่วยออกจากฝูงเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรค มิฉะนั้นอาการจะหายได้ยาก เพราะมักถูกรังแกจากเพื่อน
- ต้องพยายามทำนายโรคให้แม่นยำหรือใกล้เคียงที่สุด เพื่อจะใช้ยารักษาโรคได้ถูกต้อง เช่น การสังเกตอาการของสุกรที่เป็นปอดบวมก็ดูจากระบบการหายใจมีน้ำมูก ขนฟู การสังเกตลูกสุกรที่ชัก ดูได้จากการร้องจะเสียงดัง นอนตะกายคอก เหมือนถีบรถจักรยานกลางอากาศ
- ถ้าไม่สามารถทำนายโรคให้รักษาตามอาการไว้ก่อน เช่น ถ้าหากมีไข้สูงก็ให้ยาลดไข้ ถ้าหากลูกสุกรเบื่ออาหารไม่กินอาหารก็ให้พวกยาบำรุง วิตามิน เพื่อกระตุ้นให้กินอาหาร
- ให้ติดตามดูแลรักษาให้ยาอย่างต่อเนื่อง อย่าหยุดให้ยาเมื่อเห็นว่าอาการของลูกสุกรดีขึ้นในวันแรก เพราะถ้าหยุดแล้ววันหลังลูกสุกรมีอาการป่วยอีก แสดงว่าเชือนั้นกินชีพและคือยาเดิม การรักษาต้องใช้ยาใหม่ ซึ่งออกฤทธิ์แรงกว่า ราคาจะแพงขึ้นกว่าเดิม

4. ปัญหาและการแก้ไขในได้อนุบาล

ปัญหาที่พบ	การป้องกันแก้ไข
1. ลูกสุกรเครียดจากการขนย้าย	<ul style="list-style-type: none"> - ขนย้ายขณะที่อากาศเย็น หรือในตอนเย็น - ไล่ต้อนด้วยความระมัดระวังไม่ให้ตื่นตกใจ - จำนวนขนย้ายพอเหมาะไม่แน่นเกินไป - ควรงดอาหารก่อนย้าย 1 มื้อ - ขณะจับสุกร คัดขนาด ตรวจเบอร์ หรืออื่นๆ ทำด้วยความระมัดระวังนุ่มนวล อย่าให้ลูกสุกรตกใจมากเกินไป - ปิดผ้าม่านกันลม โกรกชั่วคราวระยะหนึ่ง
2. ลูกสุกรป่วยหลังขนย้าย	<ul style="list-style-type: none"> - ลดความเครียดขณะขนย้าย - ให้ยาผสมในอาหารป้องกันการป่วย - จัดกลุ่มสุกรที่ป่วยอยู่รวมกันเพื่อสะดวกแก่การรักษาดูแล - ให้น้ำเกลือผสมยาป้องกันท้องเสีย - ให้อาหารน้อยในช่วงขนย้าย หรือไม่ให้เลย 1-2 ชั่วโมงแรก - ต้องให้อาหารและน้ำให้เพียงพอ
3. ลูกสุกรแคระแกรน	<ul style="list-style-type: none"> - เมื่ออายุครบกำหนดในการย้ายไปแล้วอื่นๆ ลูกสุกรที่น้ำหนักไม่ได้ขนาดให้นำมารวมกัน แล้วให้อาหารพิเศษเพื่อเร่งการเจริญเติบโต

5. ระบบรายงานในได้อนุบาล

1. รายงานการย้ายสุกร
2. รายงานการตายและคัดทิ้งเจ็บป่วยด้วยโรคอะไร
3. รายงานการชั่งน้ำหนัก
4. รายงานการให้อาหาร
5. รายงานการทดสอบต่างๆ

6. การจัดการสุกรรุ่นขุน

ตามหลักทั่วไป มักเลี้ยงสุกรให้อยู่ในคอกอนุบาลประมาณอายุ 8 สัปดาห์ แล้วขนย้ายสุกรเหล่านี้ออกไปคอกสุกรรุ่น ซึ่งจะมีน้ำหนักระหว่าง 14-18 กิโลกรัม การกระทำเช่นนี้จะทำให้ลูกสุกรชะงักการเจริญเติบโต 2 ครั้ง 2 คราวในระยะเวลาอันสั้น คือ ระยะแรกจากชองคลอดมาอยู่คอกอนุบาลและจากคอกอนุบาลไปอยู่คอกสุกรรุ่น โดยวิธีนี้จะทำให้ลูกสุกรเครียดมากและชะงักการเจริญเติบโต และถ้าถูกเปลี่ยนสูตรอาหารด้วยแล้วยังเครียดหนักขึ้นอีก จากการศึกษาวิจัยพบว่าหลังจากย้ายลูกสุกรจากชองคลอดมาอยู่ในคอกอนุบาล แล้วปล่อยให้ลูกสุกรอยู่ในคอกอนุบาล และกินอาหารสูตรเดิมจนกระทั่งอายุ 10 สัปดาห์ (หรือ 12 สัปดาห์) ลูกสุกรที่ได้รับการปฏิบัติเช่นนี้จะเจริญเติบโตเร็วได้น้ำหนัก 30-40 กิโลกรัม ที่ 10-12 สัปดาห์ และมีอัตราแลกเนื้อดี น้ำหนักที่แตกต่างกันของลูกสุกรนั้นขึ้นอยู่กับอายุและน้ำหนักของลูกสุกรเมื่อหย่านมรวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ได้รับหรือชนิดกับจำนวนอาหารที่ให้แก่ลูกสุกรระยะนี้และทันทีที่หย่านมนั้นมักขึ้นกับกรรมพันธุ์ของมันด้วย

7. การเตรียมคอกและอุปกรณ์

- ล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคทั่วบริเวณคอกโดยวิธีการเช่นเดียวกันกับจุดอื่นๆ แล้วให้มีการพักคอกก่อนนำสุกรเข้าใหม่ประมาณ 5-7 วัน
- อุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงรุ่นต่อไป ต้องมีการตรวจสอบให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ เช่น รางอาหาร จูบน้ำ และอื่นๆ
- การย้ายสุกรจากคอกอนุบาลเข้าสู่สุกรรุ่น เมื่อกำหนดย้ายสุกรจากคอกอนุบาลมายังคอกสุกรรุ่น ควรจะเริ่มทำการคัดเลือกเบื้องต้นก่อน เพื่อไม่ให้เกิดการยุ่งยาก และเก็บข้อมูลรายงานให้ส่วนเก็บข้อมูลทราบภายหลัง ลักษณะแรกที่ต้องทำคือ
 1. ชั่งน้ำหนักลูกสุกรทุกตัวตามเบอร์หู
 2. แยกเพศ พันธุ์
 3. ต้องนำบัตรเบอร์สุกรไปด้วยทุกครั้งเพื่อสะดวกในการตรวจสอบในคอกสุกรรุ่น การขนย้ายไปคอกสุกรรุ่นควรกระทำในลักษณะย้ายออกเป็นชุดๆ หรือชุดที่เกิดในสัปดาห์ใดก็ย้ายออกไปอยู่คอกสุกรรุ่นทั้งชุดในสัปดาห์นั้น หรือในลักษณะ all in all out
- การจัดเข้าคอกสุกรรุ่น มีข้อเสนอแนะที่ผู้เลี้ยงควรปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ลูกสุกรโตเร็วขึ้น มีผลกระทบต่อกันน้อยมาก ประการแรกก็ควรแยกตามพันธุ์ เพศ ขนาด ฯลฯ ตามที่ได้แนะนำไว้ก่อน ทั้งนี้เพราะ

1. จะเกิดความเครียดจากปัจจัยต่างๆ เช่น เพศ พันธุ์ สายพันธุ์ ลูกผสม การเจริญเติบโตแตกต่างกัน ความแข็งแรงแตกต่างกัน เมื่อเลี้ยงให้อยู่รวมกัน 1-2 สัปดาห์ เท่านั้นจะรู้ผลมีการรังแกกัน ในปัจจัยอื่นๆ เช่น บางพันธุ์หรือเพศ ฯลฯ มีความแข็งแรง ทนต่อความเครียดหรือโรคได้ดี แต่อีกเพศหรือพันธุ์ที่เกิดความรู้สึกไวเพราะมีความต้านทานต่ำ ฉะนั้นเป็นการดีมากถ้าผู้เลี้ยงสามารถรู้สาเหตุของความเครียดที่จะเกิดขึ้นและคิดแก้ไขได้ก่อน

2. การเลี้ยงรวมกันมากตัว จะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดได้ง่ายและควรระวังให้มากเพราะความเจริญเติบโต ความแข็งแรงและอุปนิสัยใจคอที่มาจากต่างพ่อและต่างแม่จะแตกต่างกันมาก ถ้าอยู่รวมกันมากตัวก็จะยังมีปัญหาอีก ฉะนั้นให้คำนวณพื้นที่ต่อคอกให้พอดี การที่ให้ลูกสุกรอยู่จำนวนน้อยต่อคอกอย่างสบายจนโตจะดีกว่าที่จะจัดให้อยู่กันมากตัวเมื่อยังเล็ก และจะเกิดปัญหาเมื่อสุกรมีขนาดโตจะเจริญไม่เท่ากัน จะทำให้สุกรอยู่อย่างไม่สบายเพราะมีพื้นที่ไม่เพียงพอและรังแกกัน ทำให้มีความเครียดซึ่งอาจนำไปสู่การโน้มเอียงให้สุกรกัดหางกัน รวมทั้งจะทำให้เติบโตช้าอีกด้วย

3. การเคลื่อนย้ายสุกรบ่อยๆ ก็ไม่ควรทำ เพราะเป็นสาเหตุทำให้สุกรเกิดความเครียดชะงักการเจริญเติบโต และกัดกันทำให้มีบาดแผล สุกรจะเหนื่อยและหยุดกินอาหาร ฉะนั้นถ้าเลี้ยงสุกรไว้คอกใดก็ควรอยู่ในคอกนั้นตลอด ไม่ควรจัดแบบขณะสุกรตัวเล็กๆ อยู่ในคอกเดียวกันมากตัวแต่พอตัวโตขึ้นทำให้สุกรรู้สึกแน่นคอกก็จับย้าย ทำบ่อยๆ เช่นนี้ไม่ใช่วิธีการจัดการฟาร์มที่ดี อาจทำได้บางครั้งเมื่อจำเป็นจริงๆ เท่านั้น เพราะจะเกิดปัญหาที่ได้กล่าวข้างต้น

4. อุณหภูมิภายในคอกและรอบๆ บริเวณคอกเลี้ยงสุกรขุน เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะใช้พิจารณาในเรื่องการเลี้ยงสุกรขุนสุกรขุนที่ถูกเลี้ยงอยู่ในบริเวณที่มีอากาศหนาวกว่าบริเวณที่มีอุณหภูมิร้อนและชื้นจะเจริญเติบโตเร็วกว่าและมีปัญหาน้อยกว่า พื้นฐานที่นำมาใช้เลือกสถานที่เลี้ยงหรือปรับปรุงสถานที่เลี้ยงรวมทั้ง โรงเรือนให้ดีและเหมาะสมขึ้นอยู่กับโรงเรือนและความหนาแน่นของสุกรขุนภายในโรงเรือน รวมทั้งการถ่ายเทของอากาศและอุณหภูมิภายในโรงเรือนก็เป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาด้วย

5. โรงเรือนที่เก่าขาดการซ่อมแซม หรือโรงเรือนที่มีช่องโหว่ที่ทำให้แสงแดดส่องเข้ามาหรือละอองฝนกระเซ็นเข้ามาในหน้าฝน เหล่านี้ไม่ควรนำมาเลี้ยงสุกรโดยไม่ได้ซ่อมให้เสียก่อน สิ่งสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งคือ พื้นคอกควรจะต้องเลี้ยงสุกรขุนบนพื้นแอสลัทดีกว่าพื้นที่บหรือพื้นคอนกรีต และควรทำให้พื้นนั้นสะอาดและแห้งอยู่เสมอ ถ้าหากเลี้ยงสุกรขุนบนพื้นแอสลัทที่ขยก็ควรจะต้องคำนึงถึงพื้นชั้นล่างให้มาก ให้สามารถทำความสะอาดได้ ต้องไม่เกิดน้ำขังสกปรกมีกลิ่นก๊าซแอมโมเนียและอื่นๆ ซึ่งจะเป็นเหตุให้สุกรเกิดโรคทางเดินหายใจและโรคปอดได้ง่าย ฉะนั้นการก่อสร้างโรงเรือนเพื่อเลี้ยงสุกรจึงควรพิจารณาตามชนิดของสุกร

6. สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการก่อสร้าง โรงเรือนเลี้ยงสุกรคือ
 - วัสดุในการก่อสร้างโรงเรือน โดยเฉพาะวัสดุหลังคาที่จะทำให้อยู่ภายในโรงเรือนร้อนหรือเย็นสบาย เช่น สังกะสี จาก หญ้าคา กระเบื้องซีเมนต์ อลูมิเนียม แผ่นพลาสติก เป็นต้น
 - ความสูงของหลังคา ชายคา ความกว้างยาวของโรงเรือน จะช่วยลดอุณหภูมิภายในโรงเรือนได้
 - พื้นคอกควรจะเป็นแบบยกพื้นสูง 2 ชั้น มีพื้นแอสลัฟท์ชั้นบนและพื้นทึบเป็นคอนกรีต การลาดเอียงของพื้น โรงเรือนเพื่อไล่มูลและน้ำเสียไม่ให้เกิดกลิ่นเหม็นบนพื้นชั้นล่าง
 - การกันคอก ควรใช้อิฐบล็อกทึบหรือมีช่องหรือจะใช้แป๊ปหรือเหล็กเพื่อให้เกิดความโปร่ง ลมถ่ายเทได้สะดวกภายในโรงเรือน ซึ่งจะทำให้สุกรอยู่อย่างสบาย ลดความแออัดและความเครียดที่อาจจะเกิดจากกลิ่นก๊าซใต้พื้นคอกหรือที่ตกหล่นบนคอก รวมทั้งช่วยลดอุณหภูมิภายในคอกและโรงเรือนด้วย
 - อย่างไรก็ตามการสร้างคอกนี้ควรคำนึงถึงราคาและความคงทนของวัสดุที่ใช้ด้วย
 - ควรสร้างบ่อเก็บน้ำเสียเพื่อกำจัดและเก็บมูลสุกร และทำน้ำดีไว้ใกล้ๆ บริเวณคอก มิฉะนั้นจะทำให้บริเวณที่เลี้ยงสุกรมีกลิ่นเหม็นและเป็นที่เพาะของแมลงวันด้วย ถ้าเลี้ยงสุกรเป็นจำนวนมากก็มีความจำเป็นยิ่ง
7. อาหารและการให้อาหารในสุกรขุนนั้น การให้อาหารแก่สุกรขุนน้อยกว่าความต้องการจะทำให้สุกรขุนเครียด แต่ถ้าให้มากเกินไปสุกรก็กินไม่หมดหรือกินมากไป จะทำให้อาหารตกหล่นสูญเสียมมาก การย่อยของสุกรก็ไม่หมดทำให้อัตราการแลกเนื้อไม่ดีซึ่งหมายถึง ทำให้ต้นทุนสูง ฉะนั้นควรจะบันทึกไว้ด้วยยิ่งดีว่าโดยเฉลี่ยแล้วสุกรขุนขนาดน้ำหนักต่างๆ นั้น ควรจะกินอาหารที่ให้ผลมากที่สุดวันละเท่าไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเพศ พันธุ์ สารพันธุ อายุ ขนาดและน้ำหนักของสุกรด้วย บางครั้งการให้อาหารมากๆ กับสุกรขุนจะทำให้สุกรเครียด อาหารย่อยไม่ทัน ท้องอืดอาจถึงตายก็เคยปรากฏ

8. การจัดการด้านอาหารของสุกรในฟาร์ม

หลักทั่วๆ ไปในการให้อาหาร เพื่อให้การใช้อาหารอย่างมีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความต้องการอาหารของสุกรแต่ละอายุ ประเภท พันธุ์ ฉะนั้นผู้เลี้ยงจึงต้องทราบถึงความต้องการอาหารของสุกรแต่ละระยะ เพื่อที่จะได้จัดการให้อาหารได้ถูกต้องตามความต้องการนั้นๆ

9. มาตรฐานความต้องการพื้นที่ต่อตัวของสุกรระยะต่างๆ

คอกอนุบาล	(หย่านม - 10 สัปดาห์)	พื้นที่ 2.00×2.30 ตารางเมตร = 4.6 ตารางเมตร = 0.58 - 0.66 ตารางเมตร/ตัว
คอกสุกรรุ่น	(11 - 20 สัปดาห์)	พื้นที่ 2.00×4.00 ตารางเมตร = 8.0 ตารางเมตร = 1.00 - 1.14 ตารางเมตร/ตัว
คอกสุกรขุน	(21 สัปดาห์ - ขาย)	พื้นที่ 2.00×4.00 ตารางเมตร = 8.0 ตารางเมตร = 1.00 - 1.14 ตารางเมตร/ตัว
หมายเหตุ	ใช้พื้นที่เฉลี่ยทั้งหมดใช้พื้นที่	1.10 ตารางเมตร/ตัว
	ใช้พื้นที่เฉลี่ยบางส่วนใช้พื้นที่	1.20 ตารางเมตร/ตัว
	ใช้พื้นที่คอนกรีตใช้พื้นที่	1.50 ตารางเมตร/ตัว

10. การควบคุมและป้องกันโรค

ในการผลิตสุกร ถ้าปราศจากเรื่องการควบคุมและป้องกันโรคแล้ว การเลี้ยงสุกรขุนนั้นก็ จะไม่สำเร็จตามที่คิดไว้ ดังนั้นเกษตรกรทุกคนต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ และต้องศึกษาเรื่องโรคต่างๆ ไว้ ด้วย จริงอยู่ในกรณีของการวินิจฉัยหรือการชันสูตรโรคและการปฏิบัติรักษาโรคที่สำคัญเป็นความ รับผิดชอบของสัตวแพทย์แต่สัตวแพทย์มีไม่มากพอ ฉะนั้นสัตวบาลควรมีบทบาทบ้างในเรื่องสัตว์ เลี้ยงเจ็บป่วยไม่มาก ต้องสามารถรักษาเองได้และต้องศึกษาให้รู้แจ้งเห็นจริงในเรื่องโรคที่สำคัญ ๆ ที่เป็นพื้นฐานและพบบ่อยๆ ในพื้นที่ เพื่อจะได้หาทางป้องกันหรือแจ้งให้สัตวแพทย์ทราบ ผู้เลี้ยง สุกรขุนเป็นจำนวนมากที่เดือดร้อนด้วยโรคที่ระบาดเป็นประจำ เช่น โรคอหิวาต์ โรคปากและเท้า เปื่อย โรคพาร์โวไวรัส และอื่นๆ ซึ่งเกิดเป็นประจำ ทั้งนี้เพราะขาดการระมัดระวังการเอาใจใส่ใน เรื่องโปรแกรมการทำวัคซีนเหล่านี้ เป็นต้น

ผู้เลี้ยงสุกรขุนส่วนใหญ่ มักจะไม่สนใจที่จะจำกัดสัตว์ที่เป็นอันตราย เช่น พวกหนู แมลง ต่างๆ รวมทั้งแมวและสุนัข ซึ่งเป็นพาหะที่นำเชื้อโรคที่ร้ายแรง เป็นเหตุให้สุกรถึงแก่ความตายเป็น จำนวนมาก ซึ่งโรคต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับสุกรขุนและทำให้สุกรขุนตายนั้น อาจเกิดขึ้นจากปัจจัย เดียวหรือหลายๆ ปัจจัยรวมกัน ที่เป็นตัวนำหรือพาหะเชื้อโรคให้กับสุกรขุน ดังเช่น ความผิดพลาด ในด้านการจัดฟาร์ม คุณภาพของอาหารต้นและอาจมีเชื้อโรค สภาพโรงเรือนผิดปกติหรือไม่ดี เช่น พื้น ล่างมีน้ำขังสกปรก ทำให้มีก๊าซเกิดกลิ่นเหม็นและอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีสิ่งอื่นๆ อีกมากมายที่ทำให้

สุกรขุนเกิดความเครียดแล้วอ่อนแอ ทำให้โรคแทรกได้ง่าย เช่น สภาพแวดล้อม อุณหภูมิของอากาศที่ร้อนจัดและมีความชื้นสูงเป็นต้น ผลที่เกิดจากปัจจัยเหล่านี้เป็นเหตุให้สุขภาพสัตว์อ่อนแอ โดยเฉพาะลูกสุกรถ้าผู้เลี้ยงไม่รีบแก้ไข ปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นเรื้อรังและไม่ทราบลำดับการแก้ไข ในที่สุดทำให้ประสิทธิภาพการเลี้ยงสุกรขุนต่ำลงเรื่อยๆ อีกประการ รัฐต้องให้ความช่วยเหลือออกประกาศหรือพระราชบัญญัติ และควรปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในการที่จะกำจัดโรคระบาดที่สำคัญๆ ให้หมดไป ด้วยความสำเร็จของโปรแกรมของการควบคุมและป้องกันโรค (Health Program) ในเมืองไทยนั้นไม่ควรควบคุมอย่างเข้มงวดกับผู้เลี้ยงเพียงฝ่ายเดียว ควรควบคุมและเข้มงวดกับฝ่ายพ่อค้าเนื้อสุกรฆ่าแหละหรือเขียง และโรคฆ่าสัตว์ให้ปฏิบัติดีกว่านี้น้อย เพราะเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคต่างๆ มากมาย และโรงงานฆ่าสัตว์ในปัจจุบันมีกระจัดกระจายทั่ว ๆ ไป แม้แต่การขนส่งสุกรที่ฆ่าแล้วก็ไม่น่าดู และเป็นการไม่ถูกสุขลักษณะด้วย ฉะนั้นการควบคุมดูแลป้องกันนั้นเราควรปฏิบัติดังนี้

1. เลี้ยงสัตว์หรือสุกรที่ปลอดโรค ลักษณะสุกรชนิดนี้ในเมืองไทยคงหายาก เพื่อที่จะนำไปใช้เป็นพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ ถึงแม้บางฟาร์มและบริษัทจะนำเข้าสุกรที่ปลอดโรคมาจากประเทศที่ปลอดโรคแล้วก็ตาม แต่เมื่อนำมาเลี้ยงในเมืองไทยแล้วยากนักที่หลุดพ้นจากการมีโรค ทุกฟาร์มต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรค เราอาจจะหาสุกรที่มีโรคน้อยที่สุดได้จากบางฟาร์มเท่านั้นในประเทศไทย ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงในการพัฒนาการเลี้ยงสุกรในประเทศไทยให้ได้ผลจริงนั้นค่อนข้างยาก ถ้าขาดการปฏิบัติที่จริงจังจากเจ้าหน้าที่

2. ค่ายกักโรค (Quarantine) ในฟาร์มของตนเอง โดยปกติผู้เลี้ยงสุกรขุน ควรทำสถานที่ที่เรียกว่าค่ายกโรคหรือป้องกันไม่ให้โรคเกิดขึ้นในฟาร์ม ค่ายกโรคนี้จะสร้างไว้หน้าฟาร์มซึ่งควรห่างจากบริเวณที่สร้างโรงเรือนเลี้ยงสุกรขุนประมาณอย่างน้อย 100 เมตร สำหรับฟาร์มผู้เลี้ยงสุกรขุนที่นำเข้าสุกรหรือซื้อสุกรมาจากฟาร์มหรือบริษัทอื่น ๆ นั้น ควรนำเข้าสุกรเลี้ยงไว้ข้างนอกหรือที่โรงเรือนกักโรค ซึ่งเป็นค่ายกโรคของผู้คนที่เข้าชมฟาร์ม หรือติดต่อธุรกิจต่างๆ และรวมทั้งการนำเข้าสุกรจากที่อื่นเข้ามาด้วย ดังนั้นสุกรที่นำเข้าจะถูกกักไว้ ณ ที่นี้เป็นเวลานาน ประมาณ 3-4 สัปดาห์ ถ้าปรากฏว่าไม่มีโรคแล้วจึงนำเข้าฝูงสุกรขุนเดิมได้ ระหว่างอยู่ที่ค่ายกให้ปฏิบัติทางการควบคุมป้องกันโรค ตั้งแต่การตรวจสุขภาพสัตว์อาการต่างๆ พยาธิภายนอกและควรถ่ายพยาธิฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดที่ร้ายแรง

3. โรงเรือนและสภาพแวดล้อมที่เลี้ยงสุกรขุน เท่าที่เห็นผู้เลี้ยงสุกรในเมืองไทยกล้าลงทุนในเรื่องการก่อสร้างโรงเรือนค่อนข้างสูง รวมทั้งอุปกรณ์กรให้อาหารแบบอัตโนมัติกันมาก แต่ปรากฏว่าลักษณะของโรงเรือนที่ก่อสร้างยังไม่ถูกหลักคือ ภายในโรงเรือนยังคงร้อนอบอ้าว สุกรอยู่ไม่ค่อยสบาย ในหน้าฝนช่วงลมพัดแรงละอองฝนเข้ามาภายในโรงเรือนได้ ทำให้สุกรหนาวสั่น

ท้องเสีย พื้นที่โรงเรือนมักจะมีมูลสุกรอยู่ ทำให้เกิดก๊าซส่งกลิ่นเหม็น มีแมลงวันเจริญเติบโตวนเวียนเป็นวัฏจักร กำจัดได้ไม่หมด ก๊าซที่ส่งกลิ่นจากใต้พื้นคอกเป็นเหตุให้สุกรเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ (Microplasma) ซึ่งก่อให้เกิดโรคปอดอีกหลายชนิด และยิ่งกว่านั้นทำให้สุกรอ่อนแอมีโรคแทรกได้ง่าย เหล่านี้กล่าวมาเพียงสังเขป เพื่อให้ผู้เลี้ยงสุกรขุมนมองเห็นความสำคัญถึงรูปแบบการก่อสร้างโรงเรือนว่ามีผลต่อประสิทธิภาพการผลิตมากเพียงใด

4. อาหารและการให้อาหาร ถ้าให้อาหารมากหรือน้อยเกินไป และอาหารนั้นมีคุณค่าอาหาร ไม่ถูกต้องถึงกับระยะการเจริญเติบโตและสายพันธุ์ของสุกรแล้ว จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เลี้ยงเป็นจำนวนมาก

5. การทำวัคซีน โปรแกรมการทำวัคซีนนั้นควรจะมีโปรแกรมเฉพาะ ซึ่งเหมาะกับฟาร์ม นั้นๆ เช่น บางฟาร์มอาจจะทำเฉพาะวัคซีนป้องกัน โรคอหิวาต์ และปากเท้าเปื่อย แต่ไม่วัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าเทียม เป็นต้น แต่สำหรับพื้นที่ที่มีการเลี้ยงสุกรกันมาก หรือที่เลี้ยงในภาคกลางจะต้องทำวัคซีนคุมโรคหลายชนิด เช่น อหิวาต์ ปากและเท้าเปื่อย พิษสุนัขบ้าเทียม พาโวไวรัส เป็นต้น

สิ่งที่สำคัญเกี่ยวกับวัคซีนและการฉีดวัคซีนมีดังต่อไปนี้

5.1 การเก็บวัคซีน ควรเก็บไว้ในตู้เย็น โดยเก็บไว้ในระดับอุณหภูมิที่ต่ำประมาณ 2-5 องศาเซลเซียสเท่านั้น ห้ามเก็บในห้องแช่แข็ง

5.2 ไม่ควรซื้อหรือใช้วัคซีนที่หมดอายุแล้ว และวัคซีนที่ไม่ได้บอกวันเวลาหมดกำหนด หรืออายุของวัคซีน ก่อนใช้วัคซีนทุกครั้งควรเช็คสีและเชื้อราบนวัคซีน

5.3 การขนย้ายวัคซีน ควรจะใส่ในภาชนะที่เก็บความเย็นได้นานและภายในภาชนะควรมีก้อนน้ำแข็งใส่ไว้เพียงพอและอยู่ได้นานจนถึงฟาร์ม โดยไม่ได้รับความเสียหาย

5.4 ควรซื้อวัคซีนจากแหล่งที่เชื่อถือได้

5.5 ใช้น้ำยาละลายวัคซีนเฉพาะที่ใช้กับวัคซีนชนิดนั้นๆ เท่านั้น

5.6 ควรใช้วัคซีนทันทีเมื่อผสมกับน้ำยาละลายวัคซีนและไม่ควรทิ้งไว้นานเกิน 30 นาที หลังจากผสมน้ำยาละลายแล้ว

5.7 วัคซีนที่ผสมแล้วถ้าใช้ไม่หมด ควรทำลาย เช่น เผา หรือฝัง วัคซีนบางชนิดเตรียมไว้ในรูปของเหลวและบรรจุไว้ในขวดที่ค่อนข้างใหญ่ เมื่อใช้แล้วส่วนที่เหลืออาจเก็บไว้ในตู้เย็น ประมาณ 2-3 วันเมื่อจำเป็น

5.8 ทำวัคซีนเฉพาะสุกรตัวที่มีสุขภาพสมบูรณ์

5.9 หลีกเลี่ยงการทำวัคซีนในสภาพแวดล้อมที่จะทำให้สุกรขุนเกิดความเครียด เช่น ขณะที่สภาพอากาศไม่ค่อนข้านัก อาทิ อากาศกำลังร้อน อบอุ่น เป็นต้น

5.10 สุกกรขุนที่ทำวัคซีนแล้วควรปล่อยให้อยู่ในคอกที่แห้งสะอาด และไม่ควรอาบน้ำสุกร 2-3 วัน หลังจากทำวัคซีน

5.11 ให้บันทึกรายการสุกรตัวที่มีอาการผิดปกติหลังจากทำวัคซีนแล้ว เพราะสุกรบางตัว อาจจะแพ้วัคซีน

5.12 ควรติดตามหาข่าวการแพร่กระจายของโรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในบริเวณใกล้ฟาร์ม หรือจังหวัดที่ใกล้เคียง ว่าควรจะทำวัคซีนอะไรบ้าง

6. การป้องกันพยาธิภายนอกและภายในนั้นให้ดูโปรแกรมด้านหลังนอกจากดำเนินการตาม โปรแกรมและส่วนที่สำคัญที่สุดนั้น คือ ให้ความสำคัญสะอาดของคอกพื้นคอกและรวมทั้งตัวสุกร ด้วย

7. สาเหตุจากโรค พบว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีเชื้อที่เป็นสาเหตุของโรคที่มีผลกระทบต่อสมรรถภาพการผลิตของสุกร ก่อปัญหาบนทอนผลผลิตค่อนข้างชัดเจน สาเหตุทั้งจากไวรัส แบคทีเรีย พาราสิต รวมทั้งโรคที่เกิดจากสารพิษของเชื้อรา และสารตกค้างจากยาปราบศัตรูพืชที่ติดมากับวัสดุอาหารสัตว์ จะเห็นได้ว่าโรคเหล่านี้มีผลกระทบต่อผลผลิตของสุกรขุนเป็นอย่างมาก ผู้เลี้ยงควรหาทางควบคุมคือ ป้องกันโดยการฉีดวัคซีนซึ่งวัคซีนพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคหิวหวัดสุกร และโรคปากและเท้าเปื่อย เป็นต้น โรคที่เกิดส่วนใหญ่เนื่องมาจากการบกพร่องในเรื่องของโปรแกรมการทำวัคซีนที่ปฏิบัติในฟาร์ม

11. การบันทึกข้อมูลประสิทธิภาพในการเลี้ยงสุกรขุน

สามารถวัดได้จากการเก็บและรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุกรขุนแต่ละวัน นำมาวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูล ดังนั้นการบันทึกหรือการเก็บข้อมูลการผลิตเป็นสิ่งที่จะต้องทำเป็นประจำสำหรับการเลี้ยงสุกรขุนที่จะช่วยแก้ปัญหาในการผลิตสุกรขุนให้ดีขึ้น ถ้าผู้เลี้ยงรู้จักการเก็บข้อมูลแต่ไม่รู้จักการนำข้อมูลที่เก็บบันทึกไว้มาวิเคราะห์หรือพิจารณาให้เกิดประโยชน์ในการเลี้ยงสุกรขุน ดังนั้นใครจะแนะนำว่าควรเก็บข้อมูล โดยเก็บบันทึกส่วนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์หรือนำมาวิเคราะห์ความหมายของมันได้ เพื่อที่ให้ผู้เลี้ยง ผู้จัดการหรือเจ้าของนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ในการจัดการฟาร์มมีเหตุผลหลายประการที่ผู้เลี้ยงหลายท่านไม่เก็บข้อมูลหรือบันทึกข้อมูลต่างๆ ไว้ เพราะ

1. ผู้เลี้ยงเหล่านั้นไม่รู้ถึงความสำคัญของการบันทึกและเก็บข้อมูลว่าเก็บไปทำไม
2. ผู้เลี้ยงไม่รู้ว่าข้อมูลใดที่จะต้องเก็บและเก็บไว้อย่างไร และนำไปใช้อย่างไร
3. การวิเคราะห์หรือแปลความหมายของข้อมูลนั้นไม่ใช่เป็นของง่ายอย่างที่ทุกคนคิด แต่ไม่ถึงกับยากเกินไป

4. เป็นการยากที่บอกหรือชี้ให้เห็นว่าสุกรขุนตัวใดดีกว่าตัวใดหรือพิสูจน์ว่าตัวนี้ดีหรือไม่ ดี นอกจากว่าเราจะทำการบันทึกเก็บไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์ภายหลัง

ข้อมูลที่ควรเก็บ

การบันทึกข้อมูลที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตมากมายที่ควรบันทึกเก็บไว้ในฟาร์ม แต่ละฟาร์มอาจเก็บข้อมูลแตกต่างกัน ใช้แบบฟอร์มหรือรายการข้อมูลต่างกัน ซึ่งอาจเปลี่ยนไปตามวัน เวลาหรือยุคแล้วแต่ข้อมูลหรือรายงานที่ได้รับหรือความต้องการของผู้เลี้ยงหรือผู้จัดการที่อยากทราบ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้อาจจะใช้หรือขยายให้มากขึ้น ก็ได้แต่ผู้เลี้ยงต้องการ เช่น จำนวนสุกรขุน สำหรับแบบฟอร์มอาจจะใช้จุดประสงค์เพื่อให้ทราบว่าจำนวนสุกรขุนเพิ่มขึ้นหรือลดลง รวมทั้งขนาดและน้ำหนัก อาหาร การกินอาหาร สภาพโรงเรือน การทำความสะอาดและอื่นๆ ที่ควรบันทึก ช่วยความจำไว้ในยามต้องการจะทราบ (นามและสุกัญญา; 2537)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นิวัฒน์ (2535) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานตามระบบตลาดข้อตกลงว่า เป็นรูปแบบที่ทำการเกษตรแบบครบวงจร โดยเน้นให้มีการประสานงานกันระหว่างองค์กรร่วม เช่น ธนาคาร ภาครัฐ เกษตรกร และโรงงานเอกชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรยกระดับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่ำลง พร้อมทั้งให้คำแนะนำและถ่ายทอดเทคโนโลยี การกำหนดราคาสินค้าขั้นต่ำที่รับซื้อคืน ซึ่งหลักในการซื้อผลผลิตจะซื้อตามราคาตลาด ถ้าราคาต่ำกว่าราคาขั้นต่ำจะเข้าไปรับซื้อสินค้าทันที หลักการของระบบตลาดข้อตกลงจะระบุต้นทุนขั้นต่ำที่เหมาะสม บวกกำไรที่เหมาะสม โดยแจ้งราคาขั้นต่ำไว้ ทั้งนี้ต้องคำนึงว่าคุณภาพของผลผลิตที่จะได้ต้องเหมาะสมด้วย ส่วนหัวใจของการทำงานในระบบนั้นต้องมีเงินทุนพร้อมพื้นที่ดำเนินงาน ซึ่งต้องมีการประสานความร่วมมือของทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง

สมภพ (2535) ได้กล่าวถึงระบบตลาดแบบข้อตกลงล่วงหน้าไว้ว่า ระบบตลาดข้อตกลงล่วงหน้า (contract farming) เป็นระบบที่ได้มีการใช้กันในประเทศมากกว่า 20 ปีแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการประนีประนอมกันระหว่างการผลิตสินค้าเกษตรในระบบการผลิตแบบเก่า (open market) คือการผลิตที่เกษตรกรมีอิสระไม่มีข้อตกลงกับใครและขายผลผลิตให้แก่แหล่งรับซื้อใดก็ได้ กับระบบการผลิตแบบใหม่ (contract farming) คือระบบตลาดข้อตกลงโดยมีการประกันราคา การถ่ายทอดเทคโนโลยีแผนใหม่ และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเกิดแรงจูงใจมากขึ้น ทำให้มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของมากขึ้น และเกษตรกรต้องขายผลผลิตให้แก่แหล่งรับซื้อที่ได้ทำข้อตกลงกันไว้

มนตรี(2537) ได้ศึกษาการผลิตสับปะรดตามระบบตลาดข้อตกลงในจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. 2537 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามคำแนะนำในด้านการใช้เทคโนโลยีการผลิตค่อนข้างดี ได้แก่ การเตรียมพื้นที่ การเตรียมพันธุ์ ระบบการปลูกและจำนวนต้นต่อไร่ การใช้ปุ๋ยเคมีตรงตามสูตรแนะนำ อัตราและวิธีการใส่ปุ๋ย การบังคับดอก การควบคุมและกำจัดวัชพืช ส่วนเทคโนโลยีที่เกษตรกรยังไม่ค่อยปฏิบัติตามคำแนะนำ ได้แก่ การจุ่มหน่วยพันธุ์ด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันโรคเน่า การคัดขนาดหน่อพันธุ์ วิธีการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช และสารบังคับการออกดอกที่มากเกินไป นอกจากนี้ระบบตลาดข้อตกลงที่มีการส่งเสริมโดยโรงงานได้มีการจัดเจ้าหน้าที่มาให้การสนับสนุนเกษตรกรในเขตต่างๆ ให้ความรู้ทางวิชาการแผนใหม่และเป็นผู้ประสานงานกับเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ทำให้มีระบบค่อนข้างดี แต่ยังพบปัญหาในการดำเนินงานอยู่บ้าง ได้แก่ การไม่ปฏิบัติตามสัญญาของทั้งเกษตรกรและโรงงานซึ่งพบเป็นส่วนใหญ่ แต่โดยทั่วไปเกษตรกรมีการยอมรับว่าระบบนี้เอื้อประโยชน์ให้แก่เกษตรกรได้ดีกว่าระบบเสรีและมีการยอมรับจะร่วมโครงการต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาติ (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแผนงานฟาร์มที่เหมาะสม ภายใต้ความเสี่ยง ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำฟาร์มแบบมีสัญญาผูกพันเปรียบเทียบกับแบบไม่มีสัญญาผูกพันจากการศึกษาพบว่า การปลูกมันฝรั่งแบบมีสัญญาผูกพันระหว่างโรงงานแปรรูปมันฝรั่งกับกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรกับกลุ่มเกษตรกร สัญญาที่จัดทำขึ้นนี้เป็นลายลักษณ์อักษร มีความชัดเจนในเงื่อนไข และมีบทลงโทษสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญา ส่วนการปลูกมะเขือเทศเป็นการผูกพันระหว่างโรงงานแปรรูปมะเขือเทศ สัญญาทำกันด้วยวาจา ส่งผลให้ไม่มีความชัดเจนในเงื่อนไข ความรับผิดชอบและบทลงโทษ

ผลการศึกษาแผนงานฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ พบว่าชุดแผนงานฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งแบบมีสัญญาผูกพัน มีค่าความแปรปรวนของรายได้สุทธิขั้นต่ำที่คาดว่าจะได้รับ (ความเสี่ยง) น้อยกว่าเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งแบบไม่มีสัญญาผูกพัน ส่วนการปลูกมะเขือเทศจะได้ผลตรงข้าม คือ ชุดแผนงานฟาร์มของผู้ปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันมีความเสี่ยงมากกว่าผู้ปลูกแบบไม่มีสัญญาผูกพัน และจากการเปรียบเทียบพบว่า แผนงานฟาร์มโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรปลูกพืชแบบมีสัญญาผูกพัน มีการปฏิบัติอยู่กับแผนงานฟาร์มที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการผลิตของเกษตรกรทั่วไป สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรได้

ประธาน (2537) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทปศุสัตว์อำเภอทางด้านงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่าปศุสัตว์ภาคเหนือและ

ปศุสัตว์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีบทบาทแตกต่างในงานบางอย่างของงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ เช่น งานปรับปรุงพันธุ์สัตว์ งานปรับปรุงพืชอาหารสัตว์ และงานถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์ สำหรับงานอื่นของงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ที่เหลืออีก 3 งาน ปศุสัตว์อำเภอทั้งสองภาค แสดงบทบาทไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคของปศุสัตว์อำเภอที่สำคัญได้แก่ ขาดความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

เฉลิมชนม์ (2538) ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสุกรพันธุ์ของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการยอมรับเทคโนโลยีในการผลิตสุกรแม่พันธุ์ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ในระดับสูง (ปฏิบัติตามทุกครั้ง) และปัญหาอุปสรรคในการทำฟาร์มสุกรแม่พันธุ์ของเกษตรกรที่พบคือ :1) ด้านราคาผลผลิตมีปัญหาในเรื่องไม่พอใจราคาสุกรที่ผลิตได้ และบริษัทจ่ายเงินรายได้จากการผลิตสุกรช้าเกินไป :2) กลิ่นจากมูลสุกรมีปัญหาเรื่องชาวบ้านร้องเรียนว่ามีกลิ่นรบกวนและชาวบ้านขอให้เลิกเลี้ยงสุกร

ภาสกร (2538) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการผลิตสุกรรายย่อยในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยมีปัญหาในระดับสูง ทางด้านการเลี้ยงสุกรในเรื่องพันธุ์สุกร อาหารและการให้อาหารสุกร ทางด้านการตลาดสุกรในเรื่องถูกกดราคา ด้านรูปร่างและคุณภาพของสุกร ขาดแคลนแหล่งจำหน่ายสุกรมีชีวิต ราคาขายต่ำ ไม่คุ้มต้นทุนการเลี้ยงและเครื่องชั่งน้ำหนักทางด้านการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรในเรื่องสื่อในการส่งเสริมด้านต่างๆ

อารี และทรงศักดิ์ (2538) ได้ศึกษาถึงการเกษตรแบบมีสัญญาผูกพันเพื่อประเมินผลกระทบของระบบสัญญาผูกพันว่าจะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการผลิตทางการเกษตรรายย่อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แล้วนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ทั้งนี้ได้เปรียบเทียบผลผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรในระบบ และนอกระบบสัญญาผูกพัน

จากการศึกษาพบว่า ความสำเร็จของการผลิตในระบบสัญญานั้นขึ้นอยู่กับความเคร่งครัดของสัญญา ความเอาใจใส่ของผู้รับซื้อที่จะดูแลการผลิตของเกษตรกรอย่างใกล้ชิด การแทรกแซงหรือให้ความช่วยเหลือของรัฐบาล มีส่วนร่วมในการผลักดันให้การผลิตในระบบสัญญาประสบความสำเร็จได้มากขึ้น ดังนั้นการใช้ระบบการผลิตแบบมีสัญญาผูกพัน เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตของเกษตรกรรายย่อย เพื่อลดต้นทุนการผลิต หรือปรับปรุงคุณภาพสินค้าโดยใช้ระบบสัญญาผูกพัน จึงมีศักยภาพเป็นอย่างยิ่ง แต่ต้องอาศัยการสนับสนุนจากรัฐบาลด้วย และจะประสบความสำเร็จกับพืชที่มีการปลูกเฉพาะพื้นที่ หรือสามารถควบคุมอุปทานได้

อารี และคณะ (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของการเกษตรแบบมีสัญญาผูกพันและแนวทางการพัฒนาความรู้เกษตรกร เสนอต่อสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้พบว่า ผลดีของการผลิตแบบมีสัญญาผูกพันนั้น เกษตรกรจะมีรายได้ที่แน่นอน มีตลาด

รองรับผลผลิต ได้รับความสะดวกในการซื้อปัจจัยการผลิต สินเชื่อ และวิชาการสมัยใหม่ ส่วนผลเสียนั้นเกษตรกรจะขาดความเป็นอิสระในด้านการจัดการฟาร์ม ทำให้เกษตรกรขาดการพัฒนาความรู้ ขาดอิสระในการหาซื้อปัจจัยในการผลิต และขาดอำนาจในการขายลูกกตราคา

ประภาพร (2540) ได้ศึกษาการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรอุดรธานี จำกัด ตามความต้องการของสมาชิก พบว่า สมาชิกสหกรณ์ได้รับการบริการจากสหกรณ์อยู่ในระดับน้อยทุกเรื่อง แต่ส่วนใหญ่สมาชิกมีความต้องการให้สหกรณ์ดำเนินการอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การให้บริการความรู้ด้านการผลิต ด้านการแปรรูป และด้านการตลาด

สมบัติ(2540) ได้ศึกษาการผลิตสับปะรดของเกษตรกรภายใต้ระบบตลาดข้อตกลงในจังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรครึ่งหนึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด เกษตรกรส่วนมากได้รับคำแนะนำ และการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทเอกชน สำหรับปัญหาของเกษตรกรที่พบ ได้แก่ ขาดแรงงานและทุนในการประกอบการ พื้นที่เพาะปลูกไม่เหมาะสม ราคาปุ๋ยเคมีที่สูงขึ้นแต่คุณภาพต่ำลง และการขาดความรู้ในการผลิตสับปะรด สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาของเกษตรกรคือ การจ้างแรงงานจากพื้นที่อื่นในราคาสูง การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน การปรับพื้นที่และการใส่ปุ๋ย มีการให้รัฐเข้ามาแก้ไขราคาปุ๋ยให้ถูกลง และมีเจ้าหน้าที่เข้าไปให้ความรู้ในการผลิต